

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 5 września 2022 r.

Pozycja 141

POSTANOWIENIE

z dnia 26 maja 2022 r.

Sygn. akt Ts 9/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański – przewodniczący

Stanisław Piotrowicz – sprawozdawca

Jakub Stelina,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na punkt drugi postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 23 lipca 2021 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 7 stycznia 2020 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił o zbadanie zgodności: 1) art. 130 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie zwrotu „jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty” z art. 30 w związku z art. 77 ust. 1 oraz w związku z art. 45 ust. 1; art. 47 w związku z art. 77 ust. 1 oraz w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2; art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; 2) art. 370 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego w zakresie zwrotu „nieopłaconą” z art. 30 w związku z art. 77 ust. 1 oraz w związku z art. 45 ust. 1; art. 47 w związku z art. 77 ust. 1 oraz w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 79 ust. 1, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 2 Konstytucji; 3) art. 77 § 1 i 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 52, ze zm.; dalej: p.u.s.p.) z art. 10 ust. 2; art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

Zdaniem skarżącego w wyniku zastosowania zakwestionowanego przepisu zostało naruszone jego konstytucyjne prawo do równego traktowania przez władze publiczne (art. 32 ust. 1 Konstytucji), a tym samym wynikająca z art. 2 Konstytucji zasada sprawiedliwości społecznej.

2. Postanowieniem z 23 lipca 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 2 sierpnia 2021 r.) Trybunał Konstytucyjny nadał skardze konstytucyjnej dalszy bieg w zakresie badania zgodności art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 52, ze zm.) z art. 10 ust. 2; art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji oraz odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu w pozostałym zakresie.

Odmowa nadania skardze dalszego biegu dotyczyła art. 370 k.p.c., który – w ocenie Trybunału – nie był podstawą wydania postanowienia Sądu Apelacyjnego w K. z 12 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]). W związku z tym skarga w zakresie, w jakim jej przedmiotem uczyniono ten przepis, nie spełniała podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK. W odniesieniu do art. 130 § 1 k.p.c. Trybunał wskazał, że skarżący nie uzasadnił zarzutów skierowanych przeciwko temu przepisowi, ponieważ przedstawione przez niego wywody nie odnoszą się do treści normatywnej tego przepisu, a w rzeczywistości dotyczą warunków zwalniania od kosztów sądowych. W tym zakresie skarga nie spełnia warunku wskazanego w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK. Trybunał odmówił także nadania biegu skardze w zakresie, w jakim jej przedmiotem uczyniono art. 77 § 9 p.u.s.p. z powodu niespełnienia przesłanek określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK.

3. W zażaleniu z 9 sierpnia 2021 r. (data nadania) skarżący zakwestionował punkt 2 postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 23 lipca 2021 r. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i skierowanie do rozpoznania skargi o uznanie: 1) art. 130 § 1 k.p.c. w zakresie zwrotu „jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty” za niezgodny z art. 30 w związku z art. 77 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji; art. 47 w związku z art. 77 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji; art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 Konstytucji; art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 2 Konstytucji; 2) art. 370 k.p.c. w zakresie zwrotu „nieopłaconą” za niezgodny z art. 30 w związku z art. 77 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji; art. 47 w związku z art. 77 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji; art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 79 ust. 1, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 2 Konstytucji.

Skarżący podniósł, że wprawdzie art. 370 k.p.c. został „uchylony nowelizacją w 2019 r.”, jednak zgodnie z art. 59 ust. 3 u.o.t.p.TK „nie umarza się postępowania o ile jest to konieczne do ochrony konstytucyjnych wolności lub praw”. Uzasadnia, że skarżony przepis wywarł skutek w zakresie jego praw i wolności, ponieważ „z użyciem tegoż przepisu odmówiono nadania biegu zażaleniu skarżącego na zarządzony zwrot pozwu”. Zdaniem skarżącego Trybunał, odmawiając nadania skardze dalszego biegu w zakresie art. 130 § 1 k.p.c., „nietrafnie odczytał intencję skarżącego w ramach której uzasadniał on niekonstytucyjność zaskarżonej normy prawnej”. Skarżący nie zakwestionował odmowy nadania skardze dalszego biegu w zakresie art. 77 § 9 p.u.s.p.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

3. Zdaniem skarżącego, pomimo uchylecia obowiązywania art. 370 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.) nowelizacją z 2019 r., powinien on zostać poddany kontroli konstytucyjności, gdyż na skutek jego zastosowania doszło do nieodwracalnego naruszenia praw skarżącego. Przedstawione w zażaleniu zarzuty nie odnoszą się jednak do wskazanej w postanowieniu Trybunału Konstytucyjnego z 23 lipca 2021 r. podstawy odmowy nadania skardze dalszego biegu w zakresie, w jakim jej przedmiotem uczyniono art. 370 k.p.c. Trybunał stwierdził bowiem, że przepis ten nie był podstawą wydania postanowienia Sądu Apelacyjnego w K. z 12 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]), wskazanego przez skarżącego jako ostateczne orzeczenie. W związku z tym nie został spełniony podstawowy warunek wniesienia skargi konstytucyjnej określony w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowany w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK. Mając na uwadze, że zakwestionowany przepis nie był podstawą wydania ostatecznego orzeczenia w sprawie skarżącego, dla badania spełnienia przez skargę przesłanek nadania jej dalszego biegu nie miało znaczenia, czy pomimo uchylecia art. 370 k.p.c. wydanie orzeczenia jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw (art. 59 ust. 3 u.o.t.p.TK). Dlatego zarzuty skarżącego w tym zakresie należy uznać za bezpodstawne.

4. W złożonym środku odwoławczym skarżący wskazał, że w odniesieniu do art. 130 § 1 k.p.c. Trybunał „nie trafnie odczytał intencję skarżącego w ramach której uzasadniał on niekonstytucyjność zaskarżonej normy prawnej”. Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK Trybunał, orzekając zarówno w rozpoznaniu wstępnym, jak i merytorycznym, związany jest – co do zasady – zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej. Trybunał, który związany jest granicami skargi, nie może więc rozszerzać lub modyfikować istoty zarzutu skargi. Art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK wskazuje zaś, że to na skarżącym spoczywa obowiązek uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. W zakwestionowanym postanowieniu Trybunał zauważył, że uzasadnienie skargi nie dotyczyło treści normatywnej zakwestionowanego przepisu. Przywołane przez skarżącego dowody i argumenty odnosiły się do niekonstytucyjności mechanizmu zwolnienia od kosztów sądowych i to na tym zagadnieniu skarżący koncentrował swoje rozważania. Uzasadnienie skargi dotyczyło zatem kwestii, która została normatywnie uregulowana w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 755, ze zm.). W związku z tym, że zarzut skargi dotyczył art. 130 § 1 k.p.c., natomiast uzasadnienie zarzutu nie odnosiło się do normatywnej treści tego przepisu, skarga nie spełniała w tym zakresie przesłanki z art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.